

Het behartigen van cliëntbelangen

Wettelijke vertegenwoordiging: wat kunt of moet u zelf regelen?

Lunet ZORG

Lunet zorg verleent zorg en ondersteuning aan ruim 2800 cliënten met een (verstandelijke) beperking. Dat doen we in goed overleg met de cliënt* en/of zijn vertegenwoordiger. We bespreken alle zaken in de eerste plaats met de cliënt zelf: zijn wensen zijn in principe de leidraad voor ons handelen. Is de cliënt vanwege zijn (verstandelijke) beperking zelf niet in staat te beslissen over persoonlijke of financiële zaken, dan is het belangrijk om een vorm van wettelijke vertegenwoordiging te regelen.

In deze brochure leest u meer over de vormen van wettelijke vertegenwoordiging en wat u zelf kunt of moet regelen.

Vormen van wettelijke vertegenwoordiging

Bij kinderen onder de 18 jaar is de ouder of voogd automatisch de wettelijk vertegenwoordiger, dit hoeft niet apart geregeld te worden.

Vanaf 18 jaar vertegenwoordigt de cliënt in principe zijn eigen belangen. Hij mag zelf beslissingen nemen over zaken als medicatie, behandeling of woonvorm.

Is iemand echter niet in staat zelf zijn persoonlijke of financiële zaken te regelen, met andere woorden daartoe geheel of gedeeltelijk wilsonbekwaam, dan biedt de wet drie vormen van wettelijke vertegenwoordiging:

- mentorschap
- bewindvoering
- curatele

* Onder cliënt verstaan we in deze brochure een persoon met een (verstandelijke) beperking die zorg en/of ondersteuning ontvangt van Lunet zorg. Om de tekst leesbaar te houden, gebruiken we in deze folder 'hij' waar we ook 'zij' bedoelen.

Mentorschap voor persoonlijke beslissingen

Kan de cliënt zijn persoonlijke belangen niet zelf regelen of overzien, dan is het nodig om een mentor aan te laten stellen door de rechter. De mentor vertegenwoordigt de cliënt bij beslissingen over verzorging, verpleging, medische behandeling of begeleiding. Hij betreft de cliënt zoveel mogelijk bij deze beslissingen. De mentor mag niet beslissen over financiële zaken.

Wie een mentor heeft, blijft voor de wet handelingsbekwaam. Dat wil zeggen dat hij geen toestemming nodig heeft voor aankopen. Ook mag hij zelfstandig rechtshandelingen uitvoeren, zoals het afsluiten van een lening of huurovereenkomst.

Als de cliënt de gevolgen van zijn financiële beslissingen ook niet kan overzien, is het verstandig om het mentorschap te combineren met bewindvoering of zelfs te kiezen voor onder curatele stelling.

Bewindvoering voor financiële beslissingen

Is de cliënt door zijn (verstandelijke) beperking tijdelijk of blijvend niet in staat over zijn geld en eigendommen te beslissen, dan kan de rechter een bewindvoerder aanstellen.

De bewindvoerder beslist namens de cliënt over geld en goederen die onder het bewind vallen. Daarnaast mag de bewindvoerder belastingaangifte doen en bijvoorbeeld (bijzondere) bijstand of huurtoeslag aanvragen. Dit gebeurt zoveel mogelijk in samenspraak met de cliënt. De bewindvoerder mag niet beslissen over persoonlijke zaken.

Staat een cliënt onder bewind, dan heeft hij toestemming nodig van de bewindvoerder voor bijvoorbeeld het doen van aankopen, schenkingen of donaties. Voor de wet blijft hij handelingsbekwaam: hij mag zelfstandig rechtshandelingen uitvoeren, zoals het maken van een testament.

Bewindvoering kan worden gecombineerd met mentorschap.

Curatele voor persoonlijke en financiële beslissingen

Kan de cliënt zijn persoonlijke en financiële zaken niet (meer) regelen of overziet hij de gevolgen niet vanwege zijn (verstandelijke) beperking, dan kan de rechter hem onder curatele stellen. Curatele is vergelijkbaar met de verantwoordelijkheid die ouders hebben voor minderjarige kinderen. Het is de meest ingrijpende maatregel van wettelijke vertegenwoordiging. Iemand die onder curatele is gesteld, mag over vrijwel niets zelfstandig beslissen.

Wie onder curatele staat, wordt handelingsonbekwaam, in tegenstelling tot mentorschap en bewindvoering. Dit betekent dat de curator namens degene die onder curatele staat zowel persoonlijke als financiële beslissingen neemt en beslissingen van de cliënt zelfs kan terugdraaien. Bovendien moet de curator toestemming geven voor rechtshandelingen, zoals het aangaan van leningen of zakelijke overeenkomsten.

Wie kan wettelijke vertegenwoordiging aanvragen?

Wettelijke vertegenwoordiging - mentorschap, bewindvoering of curatele - kan bij de rechter worden aangevraagd door:

- de cliënt zelf;
- zijn echtgenoot/echtgenote of partner;
- zijn ouders, grootouders, kinderen en kleinkinderen;
- zijn familieleden tot in de vierde graad;
- zijn voogd;
- het openbaar ministerie.

Ook Lunet zorg kan verzoeken om een beschermingsmaatregel (mentorschap, bewindvoering of curatele) voor de cliënten waarvoor zij verzorging en/of begeleiding biedt.

Aanvragen voor wettelijke vertegenwoordiging moeten worden ingediend bij de rechtbank in het arrondissement waar de cliënt woont.

Wie kan wettelijk vertegenwoordiger worden?

Iedereen die meerderjarig is, kan onder voorwaarden tot mentor, bewindvoerder of curator worden benoemd door de rechter. Bij de beoordeling van een verzoek tot wettelijke vertegenwoordiging overlegt de rechter met de cliënt zelf en zijn partner en/of familieleden over de vorm van vertegenwoordiging en de persoon (of personen) die als vertegenwoordiger optreedt.

In de praktijk nemen meestal familieleden deze taken waar. Bijvoorbeeld de partner of de ouders, broers of zussen. Een curator, mentor en/of bewindvoerder kan een natuurlijk persoon zijn of een professioneel kantoor zoals een stichting, vereniging of bedrijf. U kunt zelf een keuze maken.

De rechter kan de wettelijk vertegenwoordiger weer ontheffen van zijn taak. Bijvoorbeeld omdat de vertegenwoordiger niet goed functioneert of omdat hij zijn taak aan een ander wil overdragen. Ook Lunet zorg kan de rechtbank verzoeken om het ontslag van een wettelijk vertegenwoordiger.

Wat als er (nog) geen wettelijk vertegenwoordiger is?

Als een cliënt niet in staat is zijn eigen belangen te behartigen en is er (nog) geen wettelijke vertegenwoordiging geregeld, dan zullen we een beslissing vragen aan een van de familieleden.

We kiezen dan degene die de belangen van de cliënt het beste kan vertegenwoordigen. De wensen van de cliënt spelen een grote rol in die keuze. Lunet zorg zal u vervolgens wel dringend verzoeken de wettelijke vertegenwoordiging via de rechter te regelen.

Meer informatie

Beslissingen over wettelijke vertegenwoordiging zijn soms lastig. Wilt u meer weten over mentorschap, bewindvoering of curatele of bent u op zoek naar begeleiding? Neem dan contact op met de cliënt-begeleider van Lunet zorg.

Websites met meer informatie

- Mentorschap Netwerk Nederland: www.mentorschap.nl/zuid-oost-brabant
- Netwerk Rndom: www.netwerk rondom.nl
- Rijksoverheid: www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/curatele-bewind-en-mentorschap
- De Rechtspraak: www.rechtspraak.nl